

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Český Brod, Tyršova 68, okres Kolín

Tyršova 68, 282 01 Český Brod

Identifikátor školy: 600 045 617

Termín konání inspekce: 9. – 10. a 13. – 14. červen 2005

Čj:	b1-1144/05-5161
Signatura	oc1zy135

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Český Brod, Tyršova 68, okres Kolín, je od 1. ledna 1993 příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Český Brod, Husovo nám. 70, 284 24 Český Brod. Škola sdružuje základní školu (ZŠ) s kapacitou 550 žáků, školní družinu (ŠD) s kapacitou 250 žáků. Výuka probíhá na dalších dvou místech (Husovo náměstí, Žitomířská ulice), kde je umístěna většina tříd 1. stupně a oddělení ŠD. Předmětem inspekční činnosti byla úplná ZŠ, která má celkem 20 tříd s počtem 510 žáků a ŠD, do které bylo ke dni inspekce přihlášeno v pěti odděleních 115 účastníků. Žáci jsou vzděláváni podle schváleného vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2, včetně Úprav a doplňků schválených MŠMT pod čj. 25 018/98-22, dále podle Modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním jazyků, čj. 16 333/96-22-21 a podle Modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním informatiky a výpočetní techniky, čj. 16 845/2001-22. Do ZŠ dochází žáci ze 40 okolních měst a obcí.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální podmínky vzdělávání v cizích jazycích na 1. a 2. stupni, v předmětech český jazyk, tělesná výchova, praktické činnosti, přírodovědné předměty (přírodopis, chemie, zeměpis) na 2. stupni a zájmového vzdělávání ve ŠD ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce,
- materiálně-technické podmínky vzdělávání ve výše uvedených předmětech a zájmového vzdělávání ve ŠD ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce,
- průběh a výsledky vzdělávání ve výše uvedených předmětech a zájmového vzdělávání ve ŠD, vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Odborná kvalifikace pedagogických pracovníků

Ředitel školy získal odbornou kvalifikaci vysokoškolským studiem učitelství pro základní školy. Výuku matematiky, českého jazyka, chemie, přírodopisu a převážnou část hodin zeměpisu, tělesné výchovy, pracovních činností, cizích jazyků zajišťují vyučující s odbornou kvalifikací. Všichni učitelé mají delší dobu pedagogické praxe. Činnost ŠD zajišťuje pět vychovatelek na částečný úvazek, dvě mají odbornou kvalifikaci. Vedení školy využívá skladbou úvazků a probovanost pedagogických pracovníků a jejich zkušenosti, vzhledem k podmínkám a potřebám školy.

Organizace činnosti a provozu

Základní informace o struktuře školy podává přehledné organizační schéma. Pro provoz jednotlivých součástí školy jsou zpracovány dokumenty *Organizační řád, Školní řád, Vnitřní řád a Řád ŠD*. Dokumenty účelně a funkčně vymezují povinnosti a kompetence pracovníků. Zajištění informovanosti uvnitř školy je bezproblémové, ze strany ředitele školy převládají osobní jednání, dále provozní porady, školní rozhlas a použití mobilních telefonů. Informace dlouhodobějšího charakteru jsou zveřejňovány na nástěnce ve sborovnách. Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada. Uložené úkoly jsou většinou termínovány a je určena osobní zodpovědnost za jejich splnění. Ve škole jsou ustanoveny předmětové komise a metodické sdružení, jejichž činnost v uplynulém období byla neformální. Zaměřují se na analytickou činnost, sebehodnocení, méně na využívání moderních forem vyučování a dodržování

učebních osnov. Činnost ŠD řídí vedoucí vychovatelka (zájmové vzdělávání je součástí činnosti školy).

Systém vedení a hodnocení zaměstnanců

Metodická pomoc nekvalifikovaným a začínajícím učitelům je dostatečně poskytována určenými uvádějícími učiteli. Pro kontrolní činnost má ředitel školy zpracován dokument *Plán hospitací pro školní rok 2004-2005*, který je průběžně aktualizován, doplňován. Jeho kontrolní činnost ve vyučovacích hodinách je s ohledem na velikost školy a stabilitu pedagogického sboru dostatečná. Následný pohovor prováděný ředitelem školy v průběhu inspekce velmi dobře postihoval kvalitu vyučovacích metod a pedagogické komunikace. Písemně zadaná opatření vedoucí k nápravě zjištěných nedostatků jsou většinou účinná a mají pozitivní vliv na kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu. Zobecněné poznatky rozebírá vedení na pedagogické radě podle vybraných kritérií pro posuzování práce učitelů. Řízení a kontrolu práce ŠD provádí ředitel školy. Uskutečňuje pravidelně krátké vstupy do činnosti ŠD.

Profesionální růst pedagogických pracovníků je vedením podporován. Učitelé se zúčastňují plánovaných akcí, v letošním školním roce byla stanovena priorita v oblasti cizích jazyků. Vzdělávání není dostatečně zaměřeno na oblast využití nových efektivních metod práce ve výuce. Zajištěn je rovněž vlastní odborný růst výběrem akcí vzhledem k aprobaci, zájmu učitelů a potřeb školy. Vychovatelky ŠD se pravidelně vzdělávají v krátkodobých kurzech. Pro hodnocení všech pracovníků je zpracován dokument pro rozdělování nadtarifních složek platu, který je součástí systému hodnocení zaměstnanců.

Personální podmínky vzdělávání v ZŠ a zájmového vzdělávání ve ŠD umožňují realizovat zvolený vzdělávací program a byly hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Prostředí, prostory a vybavení

Vzhledem k předmětu inspekce poskytují budovy školy, dostatek učeben a pracoven. Pro výuku sledovaných předmětů je zajištěno pouze základní vybavení, bez motivace k probíranému učivu, školní nábytek je většinou zachovalý. Estetická úroveň učeben nevytváří motivující prostředí, některé nevyhovují psychohygienickým požadavkům. Pracovny, ve kterých probíhala výuka chemie, nesplňují speciální potřeby kladené na vybavení (např. zařízení pro práci se zdravím škodlivými plyny atd.). Kabinety jsou převážně běžně zařízeny a splňují pouze základní požadavky kladené na výuku uvedených předmětů.

Žákovskou knihovnu škola nemá, využívá materiální zázemí kabinetu českého jazyka s příruční knihovnou vybavenou dostatečným počtem mluvnických příruček, *Pravidel českého pravopisu* a různých druhů slovníků. Pro vyučující nabízí celou řadu titulů, které jsou jako studijní literatura poskytovány i žákům ke skupinové i individuální práci v hodinách. Ve dvou učebnách informatiky je k dispozici 24 žákovských pracovišť zapojených do dvou počítačových sítí s dostačujícím softwarovým vybavením pro výuku sledovaných předmětů. Technické vybavení počítačových pracoven a tvorba vlastní audio a videotéky, podporuje zefektivnění výuky.

Škola nemá k dispozici tělocvičnu ani hřiště. Využívá tělocvičnu speciálních škol, sokolovnu, sportovní halu. Tělovýchovné nářadí těchto sportovních zařízení je v dobrém stavu, umožňuje plnit osnovy zvoleného vzdělávacího programu. Sociální zařízení odpovídá požadavkům školy. Lehkoatletický stadion se nachází v poměrně velké vzdálenosti od školy. Jeho technický stav nevyhovuje podmínkám pro výuku tělesné výchovy (nerovnosti terénu běžecké

dráhy, špatný stav sektorů atletických disciplin, některé sektory vůbec chybí, travnaté plochy nejsou upraveny). Celý areál, včetně sociálního zařízení, není udržován v čistotě, neodpovídá požadavkům zázemí pro tělovýchovnou činnost. Sportovní náčiní škola obnovuje, vybavení kabinetu tělesné výchovy pomůckami je velmi dobré. Problémem zůstává jejich přenášení na hřiště.

Množství didaktické techniky neodpovídá potřebám školy, ve většině tříd není k dispozici. Učebnice jsou pořizovány v ucelených řadách, doplňují je pracovní sešity. Integrovaní žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) mají obvyklé pomůcky.

ŠD má k dispozici školní zahradu vybavenou základním sportovním a odpočinkovým zařízením. V budově na Husově náměstí slouží pro její činnost dvě klubovny se standardními pomůckami, audiovizuální technikou a nábytkem. Pomůcky, hračky a nářadí v nich jsou dětem volně dostupné. Zbývající oddělení ŠD využívají podle potřeby prázdné školní třídy. Pro činnost v nich je třeba uspořádat předem nábytek a zpravidla přenášet potřeby z kluboven ŠD. Prostorové zázemí ŠD je vyhovující, materiálně-technické vybavení průměrné.

Prostory školy nejsou pronajímány. Vedení obměňuje a doplňuje materiální vybavení podle omezených finančních možností školy, pravidelně kontroluje jeho stav a využití.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání v ZŠ a zájmového vzdělávání ve ŠD umožňují realizovat zvolený vzdělávací program a byly hodnoceny jako dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy ZŠ

Ve školním roce 2004/2005 se výuka realizuje podle platného vzdělávacího programu Základní škola. Od 3. ročníku se vybrané třídy označením „A“ vyučují podle Modelového učebního plánu s rozšířeným vyučováním jazyků. V třídách VI. B, VI. C, VII. B, VIII. B, VIII. C probíhá vyučování podle Modelového učebního plánu s rozšířeným vyučováním informatiky a výpočetní techniky.

Týdenní hodinové dotace sledovaných předmětů se shodují s platným učebním plánem na školní rok 2004/2005. Škola nabízí 2 volitelné předměty (*výpočetní technika* a *keramika*). Vzdělávací program doplňuje 17 zájmových kroužků různorodě zaměřených (např. ruční práce, sportovní hry, angličtina). V letošním školním roce je integrováno 31 žáků se SVP. Zpracované individuální vzdělávací plány (IVP) vycházejí z vyšetření a závěrů pedagogicko-psychologické poradny, zahrnují daná doporučení. Povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Způsob provádění kontroly v oblasti naplňování učebních osnov je málo účinný. Ze zápisů obsahu učiva v letošních třídních knihách bylo zjištěno porušení učebních osnov schváleného vzdělávacího programu v předmětu praktické činnosti. V ostatních sledovaných předmětech byly učební osnovy dodržovány.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy

Rozvrh hodin respektuje, s akcentem na prostorové možnosti školy, didaktická a psychohygienická hlediska. Areál neumožňuje plně využívat přestávky pro relaxační a sportovní aktivity dětí. Školní řád jasně zakotvuje povinnosti a práva školy, zákonných zástupců a žáků, v obecné rovině obsahuje některé způsoby hodnocení dětí, zejména chování. Žáci i rodiče s ním nebyli prokazatelně seznámeni. Prováděcí ustanovení a pravidla provozu školy upravuje vnitřní řád a řady odborných pracoven. Ke zdrojům informací pro rodiče patří žákovské knížky, třídní schůzky, osobní konzultace s učiteli a výroční zpráva o činnosti školy.

Žáci získávají aktuality od třídních učitelů a z informačních nástěnek. Ve škole není ustaven samosprávný orgán žáků.

Žáci se SVP jsou vzděláváni podle IVP. Učitelé je využívají při výuce, individuální pomoc jim poskytují proškolení pedagogové. Školní psycholog ve škole není. Minimální preventivní program v obecné poloze uvádí oblasti prevence, v níž škola působí na žáky. Součástí je metodický návod, který obsahuje postup učitelů v boji proti šikaně. Zjištěné negativní projevy žáků průběžně řeší vedení školy. Přijímaná opatření umožňují zlepšení vnitřního klimatu školy a příznivě ovlivňují rozvoj osobnosti žáka. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Cizí jazyky na 1. a 2. stupni

Ve škole jsou vyučovány anglický a německý jazyk. Plánování a přípravu zhlédnutých hodin učitelky zaměřily hlavně na obsah výuky a nikoli na formy, kterých použily. Zvolené cíle byly přiměřené, učivo navazovalo na předchozí témata.

Oblast materiální představuje jednu ze slabin vyučování cizím jazykům. Výuka probíhala v kmenových třídách, z nichž žádná není specializována na cizí jazyky. Společná těmto třídám (s výjimkou 1. stupně) byla prakticky nulová motivace pro učení se jazykům. Do tříd se stěhovaly vyučující, které tak postrádaly řadu pomůcek a názorných podpůrných materiálů. Z veškeré didaktické techniky, kterou škola vlastní, používaly v šesti hodinách angličtiny a čtyřech němčiny magnetofon. Pouze v jedné hodině němčiny vyučující pracovala s nástěnnou mapou Německa. Názornost výuky byla minimální, slovníky, nástěnné tabule či zpětné projekory, počítače nebo slovníky nikdy nepoužily. Zvolené učebnicové řady zajišťují návaznost učiva, byly vyučujícími doplňovány namnoženými materiály.

V hodinách obou jazyků převládal frontální styl výuky. Ve čtyřech hodinách angličtiny a jedné němčiny pracovali žáci ve skupinách. Práce ve dvojicích se objevila pouze ve dvou hodinách angličtiny. Diferenciace zadaných úkolů nebo domácích úkolů zaregistrována nebyla. Snaha o pevný rámec hodin se míjela účinkem: sedm hodin angličtiny a jedna němčiny byly sice zahájeny úvodem, ve kterém byli žáci seznámeni s cíli a hlavními úkoly hodin, avšak s tím naprosto nekorespondovalo zakončení hodin, kdy závěr s hodnocením a případným shrnutím učiva se objevil pouze ve dvou lekcích angličtiny a jedné němčiny. Zbylé hodiny ukončilo zvonění a nikoli vyučující. Některé hodiny (hlavně němčiny) byly velmi zdlouhavé – příčinou bylo jediné téma či úkol, kterému se vyučující věnovaly celou hodinu. V důsledku malé efektivity a ztráty tempa se tak učitelky dostávaly do nechtěné situace, kdy za žáky samy provedly řadu úkolů. V takových hodinách byli žáci pouze pasivními diváky. Nejasně a nesrozumitelně zadané úkoly také ovlivnily průběh několika hodin, kdy vyučující (kromě dvou hodin angličtiny) neměly zpětnou vazbu porozumění zadaným úkolům. Výsledkem byla opětivá pasivita žáků. Na druhé straně se ve dvou hodinách angličtiny objevily různé soutěže a hry, v dalších zvolily vyučující pro větší zapojení žáků do hodiny společný zpěv. Uvědomělé spelování použily vyučující ve dvou hodinách anglického jazyka, smysluplné zapojení společného nácviku výslovnosti zaregistrováno nebylo. V průběhu hospitací bylo zaznamenáno několik metodických chyb: např. u všech použití magnetofonu byl poslech zadán bez jakéhokoli úkolu pro žáky, dále zaměstnání jedinců za tichého pozorování všech spolužáků, trvání na doslovných překladech, absence práce s novým lexikem. Kromě jediné hodiny němčiny se ve všech případech jednalo o opakovací a procvičovací hodiny. Po stránce odborné byly zaznamenány drobné mluvnické, překladové a výslovnostní chyby, které však neovlivnily průběh výuky a porozumění probíranému učivu.

Motivace žáků patřila k největším slabinám výuky cizích jazyků. Hodiny postrádaly úvodní „vtažení“ žáků do dané problematiky, aktualizace učiva se objevila pouze dvakrát v anglickém jazyku. Motivace známkou použily učitelky rovnoměrně třikrát v každém jazyku. Pochvala žáka za provedení výkon se objevila jen v jedné lekci angličtiny.

Naopak oblast interakce a komunikace učitelů a žáků byla oblastí hodnocenou nejlépe. Učitelky žáky velmi dobře znají. Vzájemný vztah byl přátelský, žáci se nebáli na cokoli zeptat, vyučující jim v rámci možností odpovídaly. Velmi příjemná atmosféra převládala v anglickém jazyku ve třídách VIII. B a IX. A. Daná pravidla byla vzájemně respektována.

Hodnocení žáků vykazovalo nedostatky. Kromě jedné hodiny angličtiny postrádala výuka hodnocení – třeba i negativní – žakovské úspěšnosti a hlavně závěry jednotlivých provedených úkolů. Často se tak stalo, že vyučující pokračovaly dalším cvičením, což někteří žáci vůbec neregistrovali. Minimálně byl oceňován žakovský pokrok. Klasifikace byla zaznamenána celkem ve dvou hodinách němčiny. V těchto případech chybělo zdůvodnění daných známek.

Největším kladem výuky cizích jazyků byl vztah učitelů k žákům a snaha jim předat maximum informací. Největším záporom byla malá motivace a absence zhodnocení provedených úkolů.

Průběh a výsledky vzdělávání v cizích jazycích na 1. a 2. stupni byly průměrné.

Český jazyk na 2. stupni

Plánování a příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla zodpovědná, konkrétní výukové cíle odpovídaly učebním osnovám. Zvolené formy práce umožňovaly účelnou návaznost na probírané učivo. Individuální přístup věnovaly učitelky žákům se SVP.

Materiální podpora zhlédnutých hodin měla dobrou úroveň. Didaktické vybavení učeben neposkytovalo dostatek možnosti jeho využití vzhledem k probíraným tématům při výuce. Učitelky využívaly vhodné řady učebnic a pracovních sešitů, žáci se zájmem pracovali s namnoženými texty, používali slovníky a informativní či odbornou literaturu. Škola vlastní audiovizuální (didaktickou) techniku a výukové počítačové programy, práce s nimi však nebyla v hodinách zařazena.

Organizace a metody výuky se shodovaly se stanovenými cíli. Učitelky střídaly frontální a samostatnou práci, některé pro zpestření aplikovaly skupinové činnosti a soutěže. Většina hodin, kdy bylo opakováno probrané učivo, postrádala zařazení diferencovaných úkolů vzhledem k vědomostem a schopnostem žáků. Nejčastějším aktivizujícím prvkem byl řízený rozhovor. V hodinách literatury se žáci aktivně zapojili do práce s uměleckým textem. Získaná zpětná vazba a kontrola porozumění měla velmi dobrou úroveň, používané metody a formy podporovaly u dětí tvůrčí myšlení a umožňovaly rozvoj samostatného mluvního projevu. Žáci uplatňovali vlastní zkušenosti, mezipředmětové vztahy a znalosti z četby. Tempo činností bylo přiměřené věku žáků.

Účinnost motivace žáků vyplývala z obsahu textů, aktualizace učiva, aplikování regionálních prvků. V malé míře učitelky uplatňovaly možnost pochvaly a práce s chybou, u méně úspěšných žáků ocenění jejich snahy o dílčí pokrok ve znalostech. Účelově cílená motivace byla zařazena v 8. a 9. ročníku.

Komunikace mezi žáky a učitelkami je vybudována na rovnocenném vztahu a na ochotě spolupracovat. Atmosféra tříd byla přátelská, žáci respektovali daná pravidla chování. Měli dostatečný prostor k prezentaci svých názorů. V některých hodinách převažovala komunikace vyučujících s menším podílem verbálního projevu žáků.

K posilování jejich sebedůvěry chybělo častější slovní a klasifikované hodnocení výkonů. Učitelky většinou hodnotily celou třídu. Vzájemná evaluace a sebehodnocení v závěru nebyly uplatněny.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce na 2. stupni byly hodnoceny velmi dobře.

Tělesná výchova na 2. stupni

Promyšlená příprava a plánování sledovaných hodin vzhledem k prostorovým podmínkám měly velmi dobrou úroveň. Stanovené cíle probíraného učiva odpovídaly fyzickým předpokladům žáků. Časově-tematické plány vyučujících respektují vývojové etapy tělesných a pohybových zdatností žáků. Dvouhodinová dotace předmětu je rozšířena o nabídku sportovně zaměřených kroužků gymnastiky a sportovních her.

Materiálně-technické podmínky pro výuku tělesné výchovy jsou celkově dobré. Výuka probíhala na lehkootletickém stadionu a v sokolovně. Škola má v současné době standardní vybavení pro výuku, v hodinách bylo využito v dostatečném množství. Psychohygienické podmínky a vybavení stadionu neodpovídají potřebám žáků. Sportovní a sociální zázemí pronajaté tělocvičny umožňuje plnění osnov sportovní gymnastiky, podobně i nácvik herních prvků míčových her.

Vyučující účelně zapojovali žáky do výuky (vedení rozvíček, příprava náradí), dbali na bezpečnost, důsledně užívali správnou terminologii. Respektovali individuální schopnosti a dovednosti žáků, svým aktivním postojem k předmětu vytvářeli předpoklad rozvoje kvalitních sociálních vztahů a rolí žáků nejen v průběhu sportovních a pohybových aktivit. Pozitivem byla kvalita metodického nácviku prováděných cvičebních úkonů. Motivační charakter mělo předvádění cviků ze strany učitelů i žáků, vkládání nových prvků. Soutěživé a herní prvky zvyšovaly aktivitu žáků a ovlivňovaly psychohygienu výuky. Frekvence cvičebních a relaxačních aktivit byla vyvážená. Žáci cvičili individuálně, ve dvojicích a v družstvech, při činnostech převládala jejich radost z pohybu a spontánnost. Obsah kruhového tréninku byl zaměřen na rozvoj pohybových schopností, účinnější tělesné zatížení žáků, zdokonalování a přizpůsobení se tělocvičným aktivitám. V závěrečné části hodin neuplatnili vždy vyučující zařazení uvolňovacích a kompenzačních cvičení.

Při sportovních činnostech byli žáci pozitivně motivováni k lepším výkonům, učitelé plně uznávali jejich způsobilost a dispozice. Kladný postoj žáků a vyučujících k předmětu pozitivně ovlivňoval vzájemnou komunikaci.

V průběhu sledovaných hodin nechybělo zhodnocení týmové práce i výkonu jednotlivců. Ve většině z kontrolovaných žákovských knížek se neobjevila klasifikace z tělesné výchovy. Jednotliví vyučující si vedou přehled o výkonech žáků a na základě jejich analýzy zajišťují reprezentaci školy ve sportovních soutěžích. Přehled výkonů je veden na vývěsce o rekordech školy.

Průběh a výsledky vzdělávání v tělesné výchově na 2. stupni byly hodnoceny velmi dobře.

Matematika na 2. stupni

Aktuální příprava na výuku byla po obsahové stránce velmi dobrá. Vycházela ze stanovených cílů základního vzdělávání a ve většině případů zohledňovala aktuální složení třídních kolektivů. Výběr a množství informací byly přiměřené věku a možnostem žáků. Jen část vyučujících se podrobněji zabývala také potřebnou materiální podporou výuky.

Sledovaná výuka probíhala v kmenových třídách, didakticky zcela nepodnětných, které byly bez speciálního vybavení pro vyučování matematiky. Jednoduché názorné pomůcky

a pracovní texty si učitelky zpravidla připravovaly samy. Účelně zařazovaly práce s učebnicí, naopak nevyužily žádnou výpočetní nebo didaktickou techniku. Vzhledem k obsahu probíraného učiva byla úroveň materiálního zabezpečení předmětu průměrná.

Stavba hodin byla tradiční, s ohledem na dobu inspekce, zaměřená spíše na opakování a procvičování učiva. Úvodní frontální opakování mělo charakter zpětné vazby. Učitelky při něm navazovaly plynule na předcházející témata, snažily se postupovat od jednodušších typů úloh ke složitějším. Dbaly na to, aby otázky byly zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí. Při výkladu byla patrná jejich snaha, aby žáci získali nový poznatek aktivně, vlastní dedukcí. Učivo žákům předávaly věcně správně.

Zadání skupinové nebo párové práce umožňovalo žákům řešení úkolů alternativními způsoby. Ti pracovali soustředěně, velmi dobře spolupracovali s učitelkami, užívali správnou symboliku a terminologii. Psychohygienické podmínky dané prostředím učeben byly podprůměrné, na relaxaci žáků vyučující pamatovaly jen v některých hodinách. V části z nich chybělo i účinné závěrečné shrnutí učiva.

Při výuce byla uplatňována průběžná motivace povzbuzením. Stimulační charakter mělo v některých hodinách také průběžné vyhodnocování výsledků učení. Žákům bylo zdůrazňováno k čemu se probírané učivo bude v praktickém životě hodit, zpravidla za podpory motivačních textů učebnic.

Vzájemná komunikace mezi vyučujícími a žáky byla téměř bezproblémová, založena na respektování předem dohodnutých pravidel. Menší pozornost byla věnována záměrnému rozvíjení slovního projevu žáků. Při diskusi si žáci upevňovali sebedůvěru, získávali schopnost respektovat názor druhých a účinně argumentovat.

V hodinách chybělo více průběžného hodnocení, více příležitostí pro účinnější sebereflexi žáků. Užité metody byly spíše zaměřeny na správnost výsledku, než na ocenění pokroku ve znalostech a dovednostech jednotlivých žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice na 2. stupni byly hodnoceny jako velmi dobré.

Praktické činnosti na 2. stupni

Převaha vyučovaných témat byla z okruhů práce s počítačem a pěstitelství. Vyučující mají stručně zpracované časově-tematické plány, některé z nich nejsou plně v souladu se specifickými cíli předmětu získávat pracovní dovednosti a návyky z různých oblastí činností. Nedostatkem části dlouhodobého plánování bylo časové rozvržení učiva, z toho plynoucí nedodržení učebních osnov a zařazení práce s netradičním technickým materiálem (keramická hlína). Kontrolu plnění osnov znesnadňovaly i nekonkrétní zápisy v třídních knihách. Třídy jsou s ohledem na bezpečnost a ochranu zdraví žáků rozděleny na pracovní skupiny.

K výuce slouží školní pozemek se skladem nářadí, školní zahrada, cvičná kuchyně, počítačové pracovny a podle potřeby kmenové učebny. Všichni žáci pro sledovanou samostatnou činnost měli k dispozici potřebné nářadí, nástroje, materiály a pomůcky v dostatečném množství. Problémem je vzdálenost školní zahrady, s tím spojený přesun pracovní skupiny a doprava nářadí. Dělení tříd umožňuje téměř všem žákům pracovat s počítačem samostatně. V počítačové pracovně byl účelně využíván datový projektor.

Sledované hodiny, které probíhaly na pozemku, zahradě a počítačové pracovně, byly funkčně členěné. Organizace výuky odpovídala psychohygienickým požadavkům. Podíl teoretické i praktické výuky byl vyvážený. Žáci byli vedeni k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a k používání ochranných pracovních prostředků. Bylo patrné, že žáci jsou na ně přivyklí.

Hlavní část hodin byla věnována nácviku praktických dovedností. Pro složitější činnosti měli žáci k dispozici metodické listy připravené učiteli. Vyučovací čas žáci využívali efektivně. Byli vedeni k pořádku a odpovědnosti za vykonanou práci, učili se účelně pracovat s výpočetní technikou, vyhledávat informace (internet, atlasy rostlin) a třídit je podle zadaných kritérií. Při práci na pozemku a zahradě využívali správně získané dovednosti (pletí, ošetřování rostlin, rytí).

Vstupní motivace nebyla vždy dostatečná. Motivující pro žáky byl výrazně činnostní charakter předmětu, aktivity ve skupinách a řešení problémových úkolů (práce s atlasem). Komunikace mezi učiteli a žáky byla klidná a založená na vzájemné důvěře. Učitelé je povzbuzovali, objektivně hodnotili, oceňovali jejich snahu a vedli je částečně k sebehodnocení. Nedostatky kritizovali taktně, dokázali ocenit kvalitní manuální práci a ochotu (pěstitelství), nebo nápaditost, výstižnost a průraznost osobní prezentace (práce počítačem). Pokud bylo provedeno závěrečné hodnocení, bylo spojeno s ústním hodnocením žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v praktických činnostech na 2. stupni byly hodnoceny jako velmi dobré.

Přírodovědné předměty na 2. stupni (přírodopis, chemie, zeměpis)

Výuka byla plánována v souladu s obecnými cíli a zásadami a se záměry základního vzdělávání. Laboratorní práce jsou realizovány v předmětu chemie i přírodopis podle časového a obsahového plánu. Učitelé měli informace o žácích se SVP, individuální práce s nimi byla účinná. Vlastní příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla kvalitní, projevila se v dobré návaznosti na předcházející témata.

Funkční obrazový a informační materiál, který by ilustroval a aktuálně doplňoval vyučovaná témata, byl ve třídách zastoupen v malé míře, nebo chyběl zcela. Didaktickou techniku vyučující vhodně použili ve dvou sledovaných hodinách. Účelně zařadili práce s učebnicemi, zeměpisnými mapami a výjimečně s učebními pomůckami. Materiální podpora hospitovaných předmětů měla průměrnou úroveň.

Učitelé upřednostňovali efektivní frontální vedení výuky. V hodinách přírodopisu vyučující zařadila účinnou skupinovou formu činnosti. Žáci měli možnost získávat poznatky i pomocí vhodně zařazené videoukázky o historii města, demonstračních pokusů, školních zeměpisných atlasů a vlastních pozorování. Takto získané informace společně vyhodnocovali. Ve sledovaných hodinách většinou nechyběl funkční shrnující závěr.

Vstupní motivaci navozovali učitelé rozhovorem se žáky. Méně využívali analýzy chyb ke zvýšení zájmu žáků o probírané učivo. Na nepozornost žáků učitelé reagovali změnou činnosti nebo zařazením jiných relaxačních prvků, popřípadě zmírněním pracovního tempa. Vhodně byly do výuky začleněny mezipředmětové vztahy, učivo žáci aktualizovali a doplňovali vlastními prožitky.

Výuka probíhala většinou v klidné pracovní atmosféře. Žáci respektovali daná pravidla chování, projevovali zájem o učení. Možnost vyjadřování vlastního názoru, argumentace a diskuse byly většinou využity. Rozvoji komunikativních dovedností byl dán dostatečný prostor. Žáci odpovídali celou větou. Učitelé žáky chválili, slovně i s využitím klasifikace oceňovali jejich výkony a povzbuzovali je. Vzájemného hodnocení a sebehodnocení využito nebylo.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině přírodovědných předmětů na 2. stupni (přírodopis, zeměpis, chemie) byly hodnoceny jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola nemá vytvořen vlastní ucelený systém evaluačních nástrojů. Vedení školy hodnotí výsledky vzdělávání na základě kontrol žákovských prací, písemností a výsledků prověrek, které zadávají jednotliví vyučující. Výsledky vzdělávání jsou předmětem jednání pedagogické rady a předmětových komisí. Přehledné údaje o výsledcích vzdělávání žáků dokladuje škola ve výroční zprávě za uplynulý školní rok.

Jedním z kritérií úspěšnosti práce školy jsou také výsledky žáků ve znalostních (naukových) či sportovních olympiádách a soutěžích, v místních, regionálních a národních kolech. Dále chování a vystupování žáků při kulturních, společenských a prezentačních aktivitách školy. Vedení školy také sleduje úspěšnost žáků v přijímacím řízení.

Rozsah vlastního zjišťování a provedená analýza výsledků mají průměrnou úroveň, účinnost opatření a vazba na průběh vzdělávání jsou zatím méně zřetelné.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Celkový průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky zájmového vzdělávání ve školní družině

Vzdělávací program zájmového vzdělávání

Program ŠD navazuje na činnost školy a odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. ŠD se podílí na prezentaci školy při různých vystoupeních, výstavách a výrobou dárkových předmětů. Vychází z celoročního plánu práce. Provoz v souladu s požadavky rodičů probíhá ráno od 7:00 do 7:40 hodin a odpoledne od 11:25 do 16:40 hodin. V pěti heterogenních odděleních bylo zapsáno 115 pravidelně docházejících žáků I. stupně.

Vnitřní dokumentace ŠD (zápisní lístky, přehledy výchovně-vzdělávací práce, docházkový sešit, řád školní družiny) obsahuje údaje o spojení na rodiče, informace o režimu předávání dětí mezi rodiči a vychovatelkami a docházce dětí. Přehledy výchovně-vzdělávací práce průkazně zachycují průběh činností ve ŠD.

Průběh a výsledky zájmového vzdělávání

V době oběda převažuje poskytování sociálního servisu. Po obědě, při vhodném počasí, tráví děti do 14:00 hodin venku na školní zahradě při rekreačních činnostech a hrách. Po přesunu do ŠD se realizuje zpravidla spontánní činnost. V jejím průběhu, během odpoledne, odcházejí do kroužků a základní umělecké školy, případně probíhají řízené výchovné a vzdělávací aktivity. Provádí se kolektivně nebo individuálně. Příprava na vyučování se realizuje spíše formou didaktických her a ověřováním školních poznatků v rámci vycházek a dalších aktivit. Rozvržení zájmového vzdělávání v týdenním plánu činnosti vyváženě zahrnuje všechny výchovné oblasti. Podíl zařazovaných jednotlivých forem zájmového vzdělávání odpovídá prostorovým a personálním možnostem ŠD. Průběžně během dne dochází ke slučování oddělení.

V první části sledovaného úseku převažovaly sociální servis, rekreační a odpočinkové činnosti, v další individuální spontánní aktivity. Formou herních činností byla rozvíjena fyzická zdatnost a obratnost. Děti byly při všech činnostech uvolněné a bylo patrné jejich zaujetí. Využívaly daný časový prostor pro odpočinkovou činnost. Byly mezi nimi zřejmě pěkné a kultivované vztahy. Akceptovaly dohodnutá pravidla komunikace, která probíhala na

základě vzájemného respektu a důvěry. Důležitým prvkem motivace byla možnost výběru a dobrovolnosti při řízených aktivitách. Děti mohou samy navrhnout činnost, kterou by rády provozovaly. Tím se zvyšovala jejich míra participace na realizaci vybrané činnosti. Organizačně byl sledovaný úsek činnosti zajištěn v souladu s řádem ŠD.

Vychovatelky přistupovaly k dětem profesionálně, respektovaly jejich osobnost. Dbaly na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel, při stolování na jeho kulturní úroveň. Měly k dětem hezký vztah, v rámci možnosti dodržovaly zásady pedagogiky volného času. Pokud jim to počet dětí dovolil, pracovaly s nimi individuálně. Při motivaci se opíraly o jejich osobní zkušenosti. Materiální zabezpečení sledovaného průběhu mělo standardní úroveň. Družina plní své sociální poslání, podílí se na rozvoji osobnosti dětí. Umožňuje jim seberealizaci v zájmových oblastech, podílí se tím částečně na kompenzaci případných neúspěchů ve škole.

Průběh a výsledky zájmového vzdělávání byly hodnoceny ve ŠD jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Škola využívá tradice partnerství města Český Brod a německého Köngenu a má navázané již několikaleté přátelství s tamější reálnou školou. Díky tomu mohou někteří žáci v praxi uplatnit své znalosti získané studiem ve škole s rozšířenou výukou cizích jazyků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Inspekční zpráva* čj. 034 140/00-2161 ze dne 23. června 2000
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané ŠÚ Kolín pod čj. 60-12-98 ze dne 17. prosince 1998
3. *Zřizovací listina* Základní školy Český Brod, Tyršova 68, okres Kolín, vydaná dne 4. listopadu 1998 (starostka města)
4. Rozvrh hodin na školní rok 2004/2005 ke dni inspekce (ředitel školy)
5. *Organizační řád* (bez data, ředitel školy)
6. *Řády odborných pracoven* (1. září 2002, ředitel školy)
7. Třídni knihy všech tříd platné pro školní rok 2003/2004 a 2004/2005
8. Třídni výkazy a katalogové listy žáků všech tříd platné ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005
9. Plán DVPP na rok 2005 (7. ledna 2005, ředitel školy)
10. Individuální vzdělávací plány žáků na školní rok 2004/2005-výběrový způsob
11. Zápis z jednání pedagogické rady za školní rok 2003/2004 a 2004/2005 ke dni inspekce
12. *Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01* podle stavu k 30. září 2004 (4. října 2004, ředitel školy)
13. Vzdělávací program *Základní škola*, čj. 16 847/96-2, včetně Úprav a doplňků schválených pod čj. 25 018/98-22
14. Žákovské knížky-výběrový způsob
15. Kniha úrazů za školní rok 2003/2004 a 2004/2005 ke dni inspekce
16. Plán hospitací pro školní rok 2004/2005 (bez data vydání, ředitel školy)

17. Zájmové kroužky na ve školním roce 2004/2005 (bez data vydání, ředitel školy)
18. Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2003/2004 (16. září 2004, ředitel školy)
19. Údaje o pracovnících ve školním roce 2004/2005 (bez data vydání, ředitel školy)
20. Časový sled hodin (bez data vydání, ředitel školy)
21. Organizace výuky na 2. ZŠ Český Brod ve školním roce 2004/2005 (bez data vydání, ředitel školy)
22. Seznam volitelných předmětů (pro školní rok 2004/2005)
23. Řád školní družiny (1. ledna 2005, ředitel)
24. Školní řád (28. srpna 2003, ředitel)
25. Vnitřní řád 2. ZŠ Český Brod (1. září 2004, ředitel)
26. Rozvrh hodin 2004/2005 ŠD (pracovní doba vychovatelek)
27. Minimální preventivní program na školní rok 2004/2005 (metodik prevence)
28. Hodnocení MPP za školní rok 2004/2005 (metodik prevence)
29. Plán prevence proti šikaně (metodik prevence)
30. Přehled výchovně vzdělávací práce všech oddělení za školní rok 2004/2005
31. *Zápisní lístky do školní družiny* žáků přihlášených k pravidelné docházce za školní rok 2004/2005
32. Tematické plány předmětu praktické činnosti
33. Plány a zápisy předmětových komisí a metodického sdružení
34. Modelový učební plán vzdělávacího programu Základní škola s rozšířeným vyučováním jazyků, čj. 16 333/96-22-21
35. Modelový učební plán vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním informatiky a výpočetní techniky, čj. 16 845/2001-22

ZÁVĚR

Většina hospitovaných hodin byla vedena vyučujícími, kteří mají odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost na daném stupni základní školy. Personální podmínky ve sledovaných předmětech byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Materiálně-technické zabezpečení vzdělávání žáků ve sledovaných předmětech je limitováno omezenými finančními možnostmi školy. Některé učebny v hlavní budově jsou z hlediska psychohygienického a estetického pouze vyhovující. Množství didaktické techniky neodpovídá potřebám školy. Celkově jsou materiálně-technické podmínky v ZŠ hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání byly v jednotlivých sledovaných předmětech hodnoceny stupni velmi dobrý a průměrný. V hospitovaných hodinách bylo přiměřeně uplatňováno činnostní pojetí vyučování a s tím spojený aktivní podíl žáka na učení i vedení výuky tradiční frontální formou. Při výuce používali někteří učitelé minimum názorných a didaktických pomůcek. Rezervy byly zjištěny v oblasti využití metod hodnocení žáků. Celkově byl průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech velmi dobrý.

Školní družina plní své sociální poslání, podílí se na rozvíjení osobnosti dětí. Vzdělávací program podporuje smysluplné trávení jejich volného času, pomáhá uspokojovat a rozvíjet jejich zájmy.

Z porovnání závěrů poslední inspekce konané dne 5. června 2000 s výsledky této inspekce vyplývá, že ve škole nedošlo k zásadním změnám.

Hodnoticí stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	RNDr. Antonín Smrž	A. Smrž v.r.
Člen týmu	Mgr. Helena Zahradníčková	H. Zahradníčková v.r.
Člen týmu	Václav Zemek	V. Zemek v.r.
Člen týmu	Mgr. Petr Drábek	P. Drábek v.r.

V Benešově dne 15. června 2005

Razítko

Dle ustanovení § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Černoletská 1997, 256 15 Benešov. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 28. června 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Martin Dušek	M. Dušek v.r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel Město Český Brod	2005-07-12	b1-1189/05-5161

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.